

**Eötvös Loránd Tudományegyetem
Informatikai Kar**

Szoftverttechnológia

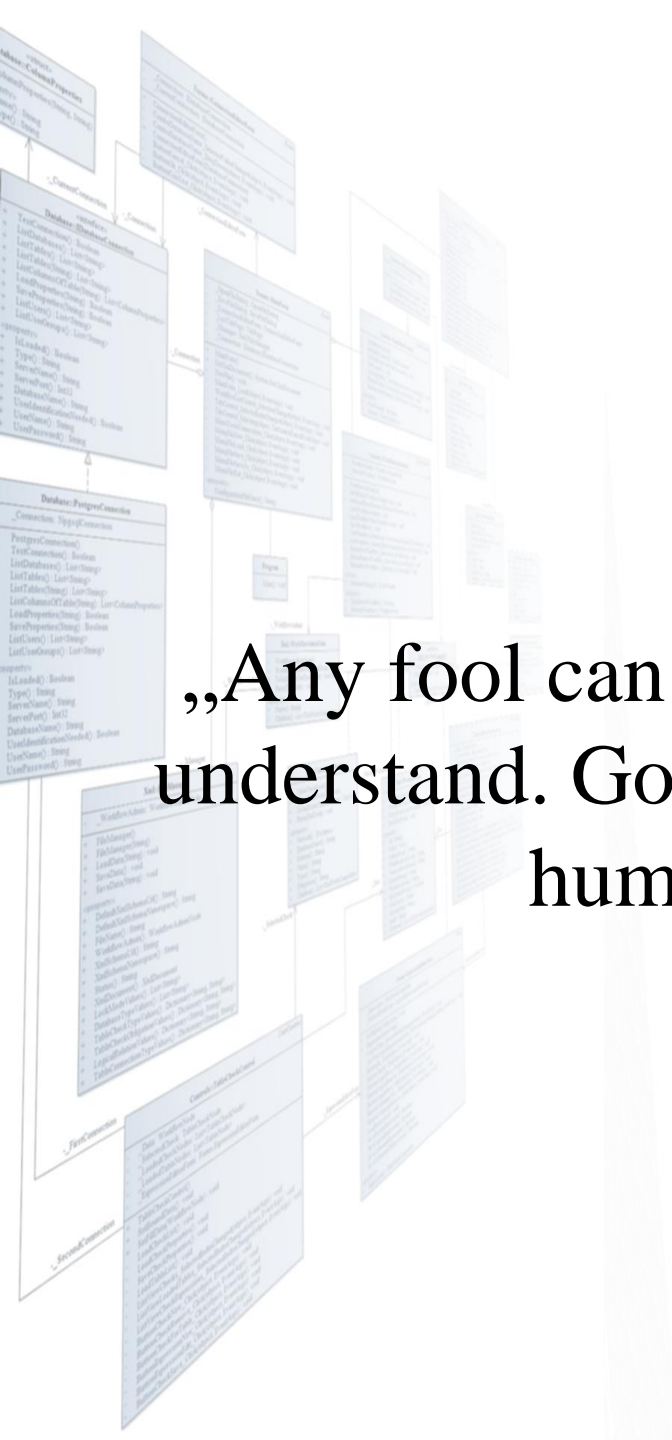
9. fejezet

Implementáció és verziókövetés

Giachetta Roberto

**A jegyzet az ELTE Informatikai Karának 2016. évi
jegyzetpályázatának támogatásával készült**

„Any fool can write code that a computer can understand. Good programmers write code that humans can understand.”

(Martin Fowler)

Implementáció és verziókövetés

Implementáció

- Az implementáció a programkód elkészítése a rendszertervnek megfelelően adott programozási nyelven
  - az adatok megfelelő ábrázolása, reprezentálása
  - a funkciókat megvalósító algoritmusok alkalmazása
  - korábban már bevált elemek (algoritmusok, programszerkezetek) újhasznosítása
  - a minőségi mutatóknak megfelelő optimalizálások (teljesítményjavítások) végrehajtása
- Az implementációt *verifikáció* zárja, amelyben ellenőrizzük, hogy a szoftver teljesíti-e a tervben megszabott funkciókat

Implementáció és verziókövetés

Újrahasznosítás

- Az implementáció általában nagyban támaszkodik *újrahasznosításra*
  - garantálja, hogy jó, hibamentes megoldások kerüljenek alkalmazásra
  - csökkenti az implementáció (és a tesztelés) idejét és költségeit
  - az újrahasznosítás elvégezhető objektum, csomag, vagy komponens szinten
- A fejlesztő nem csupán az általa korábban fejlesztett elemeket használhatja újra, de más fejlesztő által megvalósított elemeket
  - pl. nyílt forráskódú programcsomagok
  - általában előre fordított formában állnak rendelkezésre

Implementáció és verziókövetés

Az integrált fejlesztőkörnyezet

- Az implementációhoz megfelelő *integrált fejlesztőkörnyezet (IDE)* szükséges (pl. *Eclipse*, *Visual Studio*, *Xcode*, *NetBeans*)
  - a teljes szoftver életciklust támogatja, integrálja a verziókövetést és a tesztelést
  - a fejlesztést kód-kiemeléssel (*syntax highlight*), kód-kiegészítésekkel (*code-snippet*, *intelligent code completion*), illetve kód-újratervezési eszközökkel támogatja
  - megkönnyíti külső programcsomagok integrációját (*package manager*)
  - a tesztelést nyomkövetéssel (*debugging*), egységtesztek (*unit test*), illetve teljesítményteszteléssel támogatja

Implementáció és verziókövetés

Csapatban történő implementáció

- A szoftverek általában csapatban készülnek
  - az implementáció egy egységes kódolási stílus mentén történik, egységes eszköztárral
  - minden fejlesztő csak a saját programkódján dolgozik
    - a verziókövető rendszerben általában külön fejlesztési ágban tevékenykedik
    - amennyiben más kódjában hibát talál, hibajelzést tesz
    - az általa biztosított interfészeket csak egyeztetés után módosítja
    - dokumentálja (kommentezi), illetve teszteli a saját kódját (elkészíti a megfelelő egységteszteket)

Implementáció és verziókövetés

Kódolási stílus

- A *kódolási stílus* (*coding style*) egy szabályhalmaz, amely a forráskód megjelenésére (pl. elnevezés, indentálás, szóközök elhelyezése, ...) ad iránymutatást
  - a kódolási stílus követése javítja a kód értelmezhetőségét, a későbbi karbantartást, és lehetővé teszi a fejlesztők közötti kommunikáció zökkenőmentességét
  - a jó programozási stílus általában szubjektív, nem túl szigorú, de alapvető elemeket definiál
  - a kódolási stílus lehet nyelvi szinten, vállalati szinten, vagy szoftverszinten rögzített
  - a fejlesztőkörnyezetek általában lehetőséget adnak a forrás automatikus formázására

Implementáció és verziókövetés

Kódolási stílus

- Pl.:

```
class Point { // camel case (upper, Pascal case)
private:
    int xCoordinate; // camel case (lower)
    int yCoordinate;

    ...

    double DistanceTo(Point other) const
        // camel case (upper)
    {
        return ...
    } // K&R

    ...

};
```


Implementáció és verziókövetés

Kódolási stílus

- Pl.:

```
class Point {  
private:  
    int x_coordinate; // snake case  
    int y_coordinate;  
  
    ...  
  
    double Distance_To(Point other) const {  
        // Oxford case  
        return ...  
    } // 1TBS  
  
    ...  
};
```

Implementáció és verziókövetés

Kódolási stílus

- Pl.:

```
class Point {
private:
    int m_nXCoord; // hungarian notation
    int m_nYCoord;

    ...

    double distanceTo(Point pOther) const
        // camel case (lower)
    {
        return ...
    } // GNU

    ...
};
```

Implementáció és verziókövetés

Kódolási stílus

- Általános érvényű javaslatok:
  - kódrészletek megfelelő elválasztása (szóköz, sortörés, behúzás, függőleges igazítás)
  - beszédes és konzisztens elnevezések használata (kevesebb kommentezést igényelnek)
  - beégetett tartalmi elemek (számok, szövegek) megnehezítik a karbantartást (*hard coding*), ezért célszerű a kerülése, kiemelése fejlécbe, vagy konfigurációs fájlba (*soft coding*)
- A kódolási konvenció rákényszeríthető a programozóra kódolási stílus ellenőrző eszköz segítségével
  - pl. *C++Test*, *StyleCop*

Implementáció és verziókövetés

Kommentezés

- A kódot a stílusnak megfelelő kommenttel kell ellátni
  - alapvető fontosságú az interfész kommentezése (osztályok, függvények, paraméterek)
  - a megvalósítás kommentezése összetett funkcionalitás esetén hasznos, de megfelelő kódolási stílus esetén nem szükséges
  - tartalmazhat speciális jelöléseket (pl. **TODO**, **FIXME**)
  - a túl kevés, vagy túl sok komment is ártalmas lehet
- A kommentek felhasználhatóak dokumentáció előállítására is (pl. *Doxygen*, *Javadoc*), amennyiben azokat megfelelő séma szerint hozzuk létre

Implementáció és verziókövetés

Kommentezés

- Pl.:

```
// a type representing a 2D point
```

```
class Point {
```

```
...
```

```
// computes the Euclidean distance to another
```

```
// point
```

```
double DistanceTo(Point other) const
```

```
{
```

```
    return sqrt(pow(...) + pow(...)) ;
```

```
}
```

```
...
```

```
};
```

Implementáció és verziókövetés

Kommentezés

- Pl.:

```
// Name: Point
//
// Purpose: This type represents a point in a 2D
// coordinate system.
// Remarks: Is based on double coordinates.
//
// License: LGPL v2.
//
// Author: Roberto Giachetta
// Date: 27/11/2014
// Contact: groberto@inf.elte.hu
...
class Point {
```

Implementáció és verziókövetés

Kommentezés

- Pl.:

```
// Name: distance
// Purpose: This method computes the Euclidean
// distance to another Point instance.
// Remarks: This a query method.
// Parameters: other : another point
// Return value: The distance to the other.
double distance(Point other) const
{
    // uses sqrt and pow functions from math.h
    // formula: ...
    return sqrt(pow(...) + pow(...)) ;
}
...
```

Implementáció és verziókövetés

Kódolási stílus

- Általában nyílt és zárt programkódokra más szabályok vonatkoznak
  - *nyílt forráskód* esetén törekedni kell, hogy a kód minél gyorsabban értelmezhető legyen bárki számára
    - követni kell a programozási nyelv tördelési és elnevezési konvencióit
    - a kód megfelelő mennyiségű megjegyzéssel kell ellátni
  - *zárt forráskód* esetén a cél a fejlesztőcsapat minél nagyobb rálátása a kódra
    - törekedni kell, hogy minél nagyobb kódmennyiség legyen egyszerre áttekinthető (kevesebb helyköz és komment)

Implementáció és verziókövetés

Statikus kódelemezés

- A *statikus kódelemzés* (*static code analysis*) lehetővé teszi, hogy a forráskódot még a fordítás előtt előfeldolgozzuk, és a lehetséges hibákat és problémákat előre feltérképezzük
  - a fejlesztőkörnyezet beépített *kódelemző*vel rendelkezhet, amely megadott szabályhalmaz alapján a lehetséges hibaeseteket felfedi
  - a statikus kódelemzés egy része kimondottan a kódolási konvenciók (pl. elnevezések, tagolás, dokumentáltság) ellenőrzését biztosítja
  - a kódra számíthatók *metrikák* (*code metric*), amelyek megadják karbantarthatóságának, összetettségének mértékét (pl. *cyclomatic complexity*, *class coupling*)

Implementáció és verziókövetés

Kód-újratervezés

- A *kód-újratervező* (*refactoring*) eszközök célja, hogy a kód szerkezetét mindig konzisztens módon, a viselkedés befolyásolása nélkül tudjuk módosítani
  - a teljes újratervezést kisebb lépések (*micro-refactorings*) sorozatával érjük el
  - pl. átnevezések, ismétlődő kódok kiemelése, típuscsere, interfész, vagy ősosztály kiemelése, tervezési minta bevezetése
  - a kód nem funkcionális követelményeinek javítására szolgál, általában a karbantarthatóság, illetve a bővíthetőség növelése a cél
  - alkalmas bizonyos rejtett hibák, vagy sebezhetőségek felfedezésére

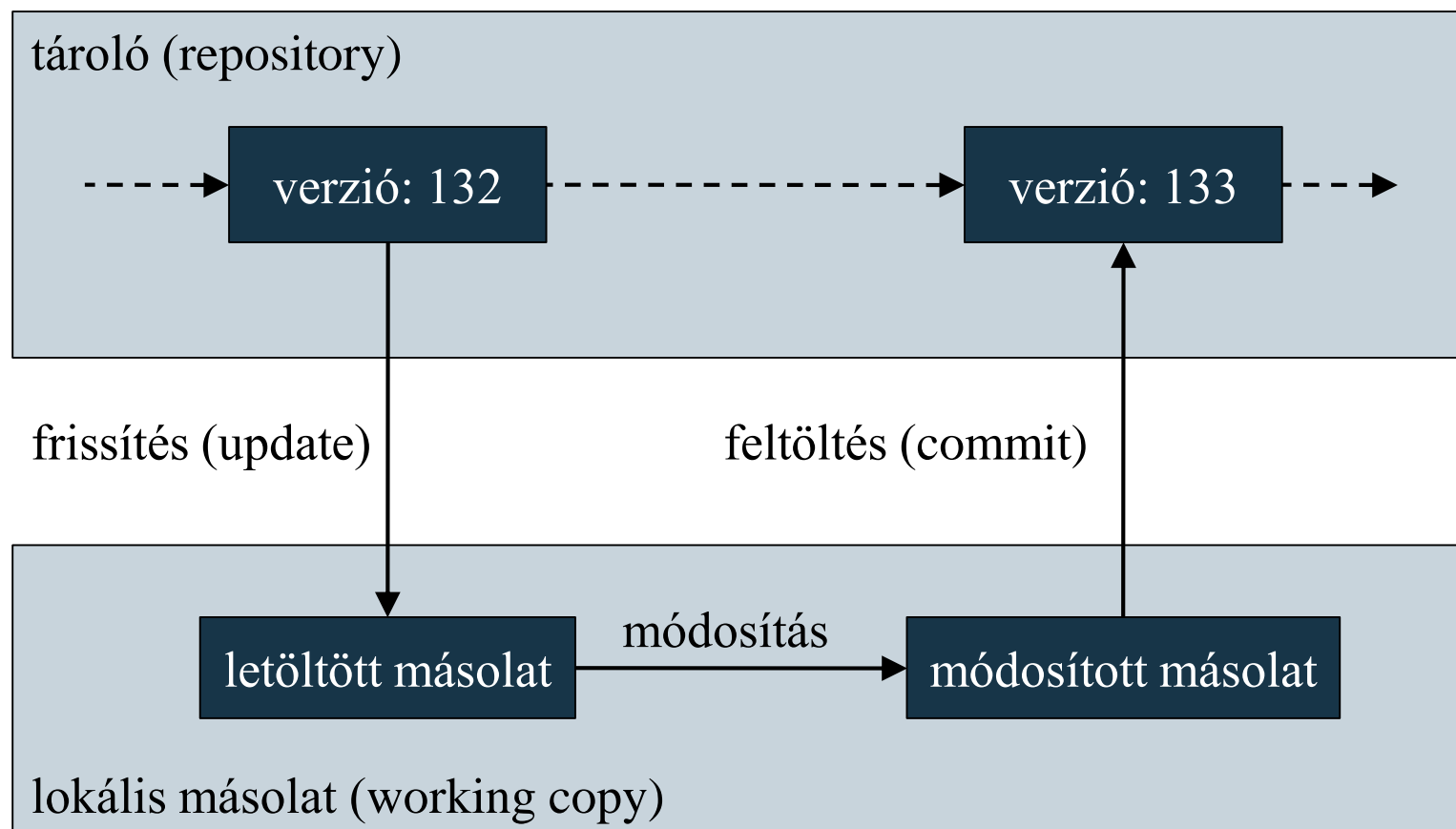
Implementáció és verziókövetés

Verziókövető rendszerek

- A verziókövető rendszerek (*revision control system*) célja a forráskód változásának követése, és a korábbi állapotok megőrzése
  - ezáltal könnyen áttekinthető, ki milyen módosításokat hajtott végre a forráson, amelyek szükségszerűen visszavonhatóak
  - egy közös tárolóban (*repository*) tartják kódokat, amit a fejlesztők lemásolnak egy helyi munkakönyvtárba (*working copy*), és ebben dolgoznak
  - a módosításokat visszatöltik a központi tárolóba (*commit*)
  - a munkakönyvtárakat az első létrehozás (*checkout*) után folyamatosan frissíteni kell (*update*)
  - pl. *Subversion* (SVN), *Git*, *Team Foundation Server* (TFS)

Implementáció és verziókövetés

Verziókövető rendszerek

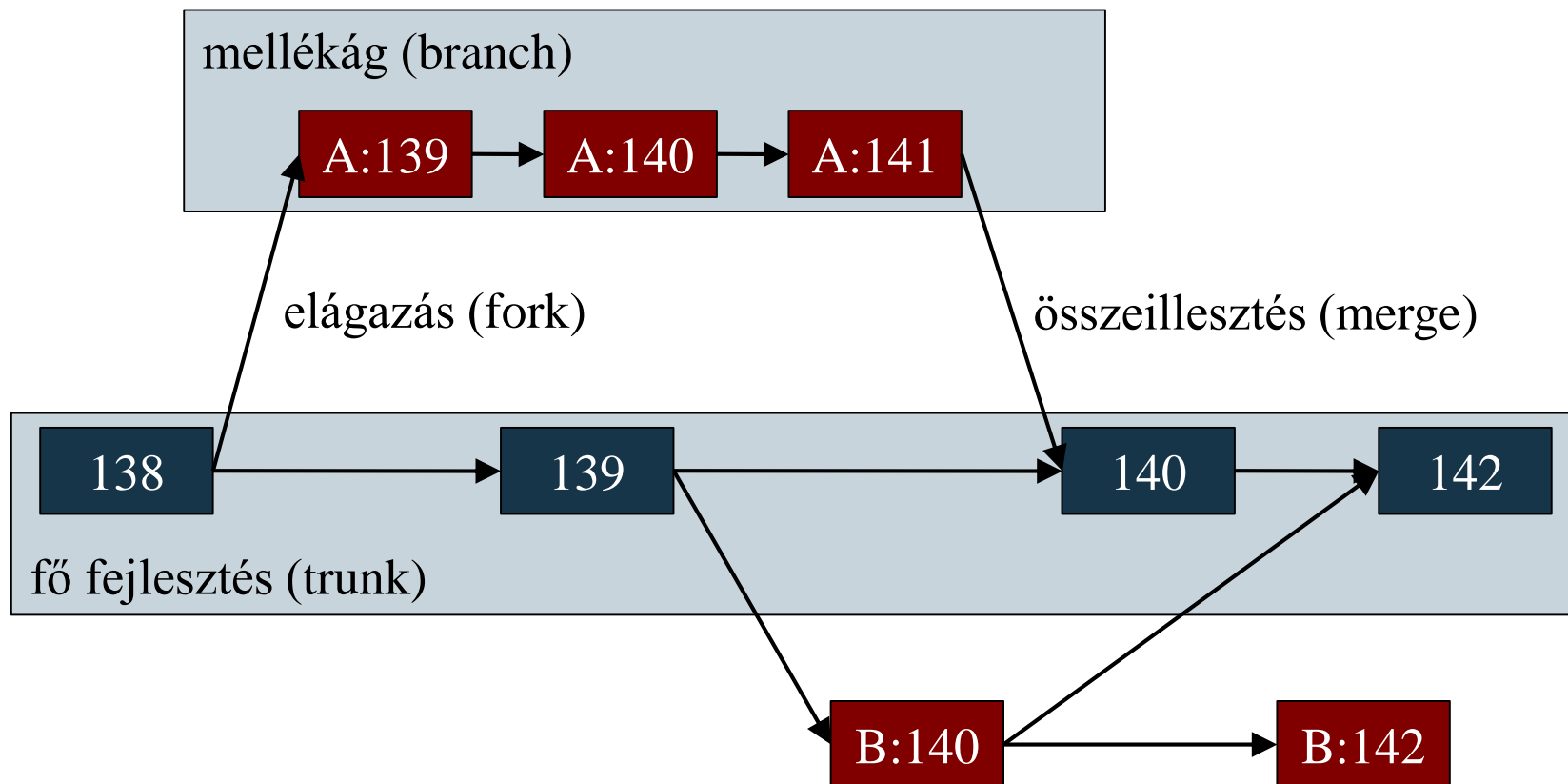
Implementáció és verziókövetés

Verziókövető rendszerek

- A rendszerek biztosítják:
  - az összes eddig változat (*revision*) eltárolását és lekérdezését, benne a legfrissebb változattal (*head*)
  - az egyes változatok közötti különbségek nyilvántartását (akár karakterek szintjén)
  - változtatások visszavonását, korábbi változatra visszatérést
  - a fő fejlesztési vonal (*baseline*, *master*, vagy *trunk*) mellett további fejlesztési vonal elágazását (*fork*), párhuzamos követését, valamint az ágak összeillesztését (*merge*)
  - a módosítások közötti konfliktusok kezelését (*resolve*)

Implementáció és verziókövetés

Verziókövető rendszerek

Implementáció és verziókövetés

Elosztott verziókövető rendszerek

- A központosított verziókezelők mellett elterjedtek az *elosztott* (*distributed*) rendszerek
  - nagyobb szabadságot adnak a tárolók kezelésében, a szinkronizálási lehetőségekben
  - egy főtároló (*origin*) csak egy kiindulási pont, tetszőleges másolatot készíthetünk (*clone*) belőle
  - a módosítások csak a lokális másolatot befolyásolják, külön kell feltöltenünk azokat valamely távoli tárolóra (*push*), vagy jelölhetjük őket feltöltésre (*pull request*)
  - az egyes tárolók állapotait szinkronizálhatjuk (*pull, fetch*)
  - pl. *Git, Bazaar, Mercurial*

Implementáció és verziókövetés

Elosztott verziókövető rendszerek

